

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Mands Minde 1788-1838. Foredrag over det sidste halve Aarhundredes Historie

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. VIII. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1838_599-txt-shoot-idm401/facsimile.pdf (tilgået 24. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

maatte staa imod Fjenden, og havde man atter sagt, at Glansen fra Skærtorsdags Morgen veg bort under Kjøbenhavns hæderløse Belejring og under Væddeløbet fra Kjøge til Herfølge og endnu videre, saa vendte den dog tilbage ved selve Felttogets Ende, da nogle faa Tusende bestod en hæderfuld Kamp mod halvfjerdsindstyve Tusende Fjender, og især den Dag, da Schulenburg, Stemann og Engelsted stormede Sehested og med Kæmpelhaand vristede Sejren fra Overmagten. Men, at Hjærtet var paa det rette Sted, det viste under Krigen Kanonbaadens Kamp; thi disse maatte dog selv møde Fjenden, vilde de ellers have fat paa ham, og i Krigens Løb borttog de desuagtet 9 Orlogsskibe fra en Fjende, hvis gamle Paastand det var, at én af hans Fregatter stæds dristig skal kunne binde an med to af hvilket som helst Folks. Og mer end ved vore Smaasjere viste vi det dog, hvor vi tabte. Det viste sig ved Søllands Odde, hvor Jessen paa den ene Prins Kristian udholdt Nattekampen med tre fjendtlige Orloggere og dog ikke blev tagen, før han lod sit Skib som Vrag paa Grundten. Det havde tresindstyve døde og hundredre og tyve saarede, og mellem de døde Helten fra Kongedybet, den gjæve Willemoes, men mellem de saarede Rothe, navnkundig fra samme Dag, og mange flere. Det viste sig paa Anholt, hvor alle de Anfærende, der deltog i Stormen: Melstedt, Prydz og Holsten, faldt i Spidsen for de stormende Rækker, og det viste sig atter ved Holms Kamp paa Najaden. Som Willemoes' Kamp havde vakt Grundtvig til Sang, saa fremkaldte ogsaa Najadens en ny Digter imellem os, eller lagde ham dog Holtesangen paa Læberne, og det var Ingemann.

At Klagerne egentlig først begynde ved Krigens Ende, var en historisk Kjendsgjerning; saa det syntes næsten som Freden var værre end Krigen, og der fulgte ogsaa paa Krigsaarene en Slappelse, en Modløshed og Tungshed, der især gjorde Aarene mellem 1820 og 30 til de sørgeligste og dødeste, noget Folk har levet*). Men der er nu atter kommet et andet og friskere Liv ind i Folket, og man er nu atter berettiget til trøstigt at vente de Spaadomme opfyldte, med hvilke Aarhundredets første Morgen havde betegnet

*) Saa gjerne Indseenderen vilde, er det ham dog umuligt, nogensteds at paastaa, at han virkelig har gjengivet Grundtvigs Ord. Det finder han sig foranlediget til at erklære, saa vel her, som ellers andet Sted, hvor man mulig maatte tro dem skjulte under den kortfattede Gjængivelse.

sig. Og hvad nu en enkelt Side af Livet angik, saa var der vel mange, der i Sjalbdesangen saa' kun Drommerier og Sværmerier; men vist er det dog, at stor bliver altid dens Betydning, hvor den ej blot er udgaet fra Folket, men atter tiltaler og begejstrer det; og vist er det atter, at aldrig føjtes nogen Størstaad under Himlen, og aldrig skal nogen fødes, uden der jo blev sunget for dens Vugge. Med Hensyn da til vore Digttere, saa lyder der jo vistnok mangen fremmed Tene mellem dem, som aldrig bliver hjemme hos Folket, men vist er det dog, at aldrig sang nogensteds saa hjemligt et Sæt Digttere, som det, der nu synger hos os, og fremfor alting var der aldrig saa folkelig en Digter til, som Adam Øhlenschläger, — ham, der jo vel alt havde begyndt at synges i Kampens første Morgen, men dog først i sine Digte fra 1803 gav os sine Forjættelser, — Forjættelser, som han ikke blot opfyldte, men som han langt overgik, som han overfjød allerede 1805 i sine poetiske Skrifter, i hvilke blot Aladdin og Vavlanders Saga i det mindste vilde have været nok til at skjønne tvende Digttere Udødeligheden, og saa 1807 i Nordiske Digte: i Hakon bin. rige og Baldur bin gode, og 1809 i Palmatoka, og 1810 i Axel og Valborg, og 1811 i Correggio, og 1812 i Sterkodder, og saa fremdeles. — Sjælden eller aldrig, og ej engang i de rigeste Egne, ikke i England, var en saadan Rigmom udvældt som ved et Trylleslag. Men al denne Rigmom, al denne mageløse Storhed, var en af de herlige Spaadomme om, at et nyt Liv nødvendig maatte fødes hos os.

Han maatte nu ogsaa omtale sig selv, ikke for at hige efter den Lavrbærkrans, som han aldrig havde bejlet til, og heller aldrig naat, og endnu mindre for at stille sig ved Siden af Øhlenschläger; thi da han havde læst de nordiske Digte, da følte han det strax fuldt vel, at vorte han nogen Sinds Øhlenschläger til Skuldren, da voxede han heller aldrig højere. Men mindes maatte han dog, at i hine nordiske Digte, der fandt han netop det Norden, det Heltehem, til hvilket Øhlenschläger havde svunget sig paa sin Ørnevinge, og som han havde gennemskuet med sit Falkeblæk, og den Verden, i hvilken han selv maatte bevæge sig. Erindre maatte han ogsaa om, at i sin Mytologi fra 1808 og i sine Optrin af Nordens Kæmpeliv fra 1809 og 1811, havde han nedlagt den Paastand, han endnu vedkjendte sig: at han umulig kunde begribe, at Nordens Folkeliv skulde udvikles paa Græsk eller Romersk, med Tilfødsættelse af sit eget Væsen; og havde han i dem ikke taget fat paa de

